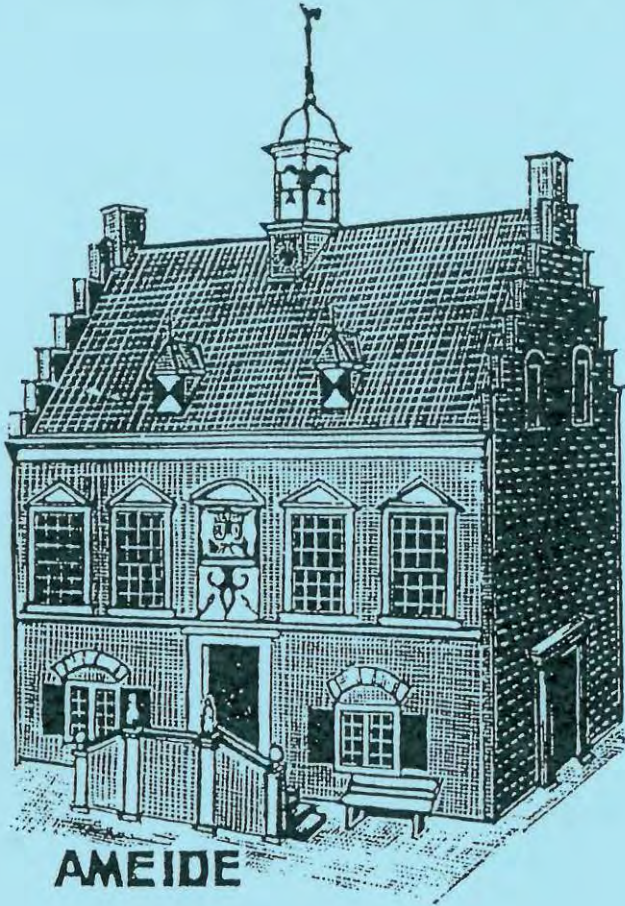
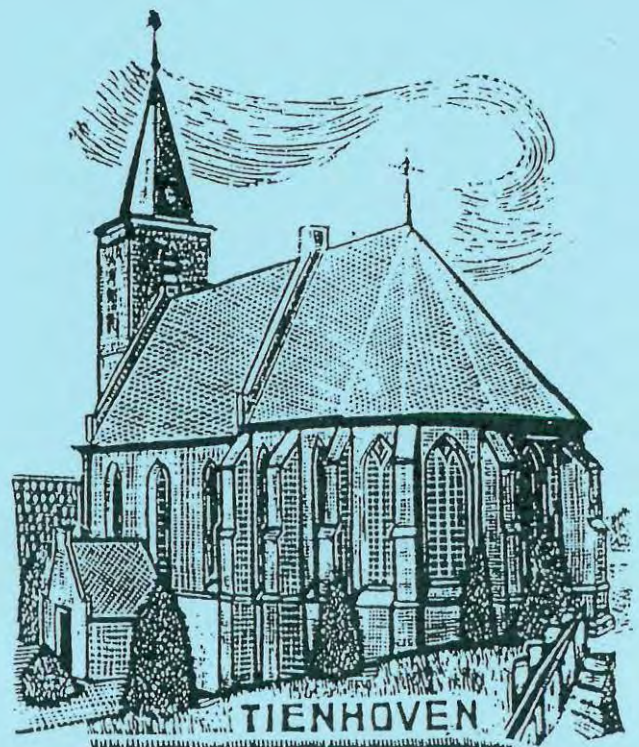

*Historische Vereniging
Ameide en Tienhoven*

JAARGANG 13
NR. 2

NIEUWSBLAD VAN DE HISTORISCHE VERENIGING AMEIDE en TIENHOVEN

ISSN: 1569-7800

De Vereniging is gevestigd in Ameide en heeft haar domicilie in het oude Stadhuis aldaar. Ze is opgericht op 13 december 1989 en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Dordrecht onder nummer 40324336.

BESTUUR:

Voorzitter	A.M. den Oudsten, Kerkweg 29, 4235 VT Tienhoven, ☎ 601249
Secretaris	P. Will, Hazelaarlaan 21, 4233 HN Ameide, ☎ 602535
2e secretaris	G.W. Groenendijk, De Bogerd 3, 4233 GN Ameide, ☎ 601886
Penningmeester	J. Stasse, De Bogerd 19, 4233 GN Ameide, ☎ 602488
Alg. adjunct	J.A. Maatkamp, Lekdijk 18, 2769 GA Langerak, ☎ 602071
Lid	J.D.C. Laroo, Voorstraat 8, 4233 EA Ameide, ☎ 602026
Lid	C.J. Neels, Lekdijk 24, 4235 VL Tienhoven ☎ 601320
Lid	C. den Oudsten, Hogewaard 12, 4235 VS Tienhoven ☎ 601966
Lid	G. Streefkerk, Paramasiebaan 11, 4233 EX Ameide, ☎ 601369

CORRESPONDENTIEADRES

P. Will

EXCURSIES

A.M. den Oudsten

REDACTIEADRES KWARTJAALBLAD

J.D.C. Laroc

LEDENADMINISTRATIE

J. Stasse

CONTRIBUTIE

Deze bedraagt f 30,- per jaar, over te maken op bankrekening nummer 301952248 van de Rabobank te Ameide t.n.v. de penningmeester van de vereniging

Nieuwsblad, jaargang 13, nummer 2

Bladwijzer:

Woord vooraf

Verenigingsnieuws

- ◊ Uitstel van de Jaarvergadering
- ◊ De 4 mei herdenking
- ◊ Wat op stapel staat en op orde is gebracht

Herinnering aan dokter van Putte en Willem de Bie

Voorgedragen gedichten

Distributiebescheiden uit de Eerste Wereldoorlog.

G.W. Groenendijk : Stand van zaken aangaande de Genealogie

P. van Toor : Het onderzoek naar Herlaer

Idem : Hoe komt Sluis aan zijn naam?

EEN VOORAF VAN DE REDACTIE

Beste lezers, bij dezen ontvangt u het tweede nummer van ons lijfblad 2002.

In het nadere verenigingsnieuws willen wij u deelgenoot maken van onze bestuurlijke problematiek. Naast de ziekte van de voorzitter, die ons zorgen baart, zijn we naarstig op zoek naar nieuwe bestuursleden. Verjonging in de gelederen zou beslist niet misstaan.

Enige belangstelling voor en affiniteit met plaatselijke, regionale of ruimer historische aspecten verwacht het bestuur uiteraard van potentiële kandidaten, verder een beetje bedrevenheid in het voeren van de pen - o, dat klinkt bijna prehistorisch in de oren -.

Kortom: speurneuzen gevraagd om onder meer de redactie te versterken, plus een of meer computer-vaardigen zouden zeer welkom zijn in het bestuur en/of in de werkgroepen.

Behalve een verslag van de Dodenherdenking op 4 mei. vindt u op de volgende bladzijde afgedrukt de achterkant van het bulletin, dat de Oranjevereniging 'Beatrix' huis aan huis heeft verspreid i.v.m. het programma van 30 april t/m 4 mei. Op de achterzijde hadden wij ruimte gekregen om extra aandacht te kunnen besteden aan de twee dorpsgenoten, die op Dolle Dinsdag 1944 zijn omgekomen. We konden daarbij gebruik maken van een knipsel uit ons archief, afkomstig uit 'HET NIEUWS voor de Krimpener-, Lopiker- en Ablasserwaard' van februari 1946. Deze krant was de voortzetting van het illegaal verschenen dagblad van diezelfde lange naam.

Eveneens treft u op bladzijde 4 in dit blad de tekst aan van de gedichten op 4 mei j.l. voorgedragen en elders ook een mooie collage van distributiebonnen. Deze heeft ons lid, Arie Streefkerk, eens fleurig in kleur in zijn etalage te kijk gezet. De redactie vond het wel op zijn plaats deze generatie eens te confronteren met problemen waarmee onze (over)-grootouders al in de jaren 1914-1918 te kampen hadden. Let u eens op de opschriften: van alles was Rijks...de honden lusten er brood van. Enne... wist u dat niet enkel in de Tweede Wereldoorlog zilverbonnen wettige betaalmiddelen waren?

Verder vinden grage lezers opnieuw de vertrouwde en gewaardeerde afleveringen van onze stamboom-promotor Gert Groenendijk en die van onze verenigingsmakker Peet van Toor. Hem houden deze keer niet de aanpalende gemeenten bezig, maar de sluis op Sluis blootgelegd benevens de onderste stenen van Herlaer boven.

HET NADERE VERENIGINGSNIEUWS

In ons vorige Nieuwsblad hadden we aangekondigd dat de Jaarvergadering gehouden zou worden op woensdag 24 april. En zo zie je maar weer dat haastige spoed zelden goed is. Of anders gezegd: "Veel beloven en weinig geven, doet ...". U kunt dat zelf wel aanvullen, het gekke - of beter en passender uitgedrukt - het nare was dat onze voorzitter namelijk behoorlijk ziek is geweest. En na aanvankelijk herstel moest hij na de bijwoning der herdenking op 4 mei opnieuw het bed houden. Wel hadden de overige bestuursleden intussen de voorbereidingsavond voor die bewuste Jaarvergadering gehouden. In verband echter met diverse zaken, zoals de jaarverslagen, m.n. het financiële stuk en het (aan)zoeken van nieuwe bestuursleden achtten de toen aanwezigen het zinnig dat de voorzitter bij de overwegingen en de besluitvorming aanwezig zou zijn. Daarbij kwam nog de regeling van het voorjaarsreisje, wat immers mede de taak van onze gevelde voorzitter was. Dit alles deed het bestuur besluiten een nieuwe voorlopige datum te bepalen, die helaas opnieuw moest worden opgeschoven. Excuses, u hoort nader over de voortgang van een en ander...

Het 'houdt in gedachtenis' heeft op de vierde mei voor de vierde maal onder ons gestalte gekregen. Met dankbaarheid mogen we constateren hoe weerom vele jongeren en ouderen aan de stille tocht hebben deelgenomen. Onder klokgelui en o.l.v. vier trommelaars der Drumband vertrok de stoet goed zeven uur vanaf de Dam naar het Monument om zich daarna te voegen bij de reeds wachtende schare belangstellenden. Op indrukwekkende wijze volgde daarop de plechtigheid. Laat ons beginnen met een bijzonder woord van dank aan de militairen, wat hier zeker op zijn plaats is. We noemen in volgorde van aankomst allereerst het kwartet erewachters, vervolgens overste Fokkema, de heer H. van den Heuvel, directeur voorlichting Defensie, and last but not least de onlangs hoog onderscheiden majoor-vlieger, M. van Duivesteijn. Deze was de gastspreker, die als deelnemer aan vredesmissies voelbaar de rode draad spon van de situatie toen naar thans.

En niet te vergeten hoe warm en aansporend de boodschap klonk uit de twee gedichten, voorgedragen door de schoolkinderen Sophie Breure en Rebekka Versluis. Stille ontroering bracht ook AFK met zijn koralen en de Last Post, het Memoriam van de heer Daniëls. Evenzo zorgde de kranslegging - één van de vijf kransen was geschonken door het Ministerie van Defensie - en de overige bloemenhulde op deze wel winderige en kille avond gelukkig voor innerlijke warmte.

Dank aan allen die mede gezorgd hebben voor deze waardige en aansprekende bijeenkomst.

Al het foto- en overig plaatmateriaal, in de loop der jaren door de Vereniging verzameld, is door ons nijver lid Aart van der Grijn geordend en rubrieksgewijs in verzamelmappen opgeborgen, zodat een deel van ons archief toegankelijker is geworden. Aart, van harte bedankt voor je inspanningen!

Nu we het toch over foto's hebben, klappen we wat uit de kraamkamer van ons genoemde boek door alvast vrij te citeren een enkele zinsnede uit het *Woord Vooraf*, zodat u een globale indruk kunt krijgen van de opzet en de omvang van het geheel: "Bijna tien jaar geleden is de uitgave *Ameide en Tienhoven in grootmoeders tijd* verschenen, thans volgt een 'kleinkind'. Uit haar naamgeving: *Ameide-Tienhoven in verleden en heden* kunt u opmaken dat we ditmaal van een ander principe uitgaan. We hebben namelijk vorige-eeuws tegenover het hedendaagse geplaatst. Op vrijwel alle prentbriefkaarten op de linkerpagina's afgebeeld, glimlachen allerhand straten, wegen en stegen van voor de oorlog u tegen, al of niet bevolkt, terwijl de kijker op de rechterzijden knipoogjes krijgt van het wegen- en stratenplan anno 2002.

Tot besluit is vermeldenswaard dat we van het lid D.J. van Dijk een tweetal losse nummers uit de Volkstellingen van de jaren 1947 en 1960 ontvingen. Daarin zijn onder andere per plaats de inwoners naar godsdienstige overtuiging gerubriceerd. Is dat niet een h(l)andvol voer voor onze genealogenploeg! Die komen er te gelegener tijd beslist op terug!

Gedenkteeken voor Dr. van Putte

Herdenking van den conducteur der Reederij W. de Bie

DOKTER J. W. VAN PUTTE. †

5 SEPTEMBER 1944.

Een zwarte dag voor Ameide! Twee ingezetenen, in de bloei van hun leven, vallen als oorlogsslachtoffer, dokter J. W. van Putte, een bekwaam en zeer gezien huisarts, begeeft zich vrijwillig naar een reederijboot, de „Prins Hendrik“, welke op de Lek ter hoogte van Ameide, is beschoten door geallieerde vliegtuigen. Geassisteerd door leden van de E.H. B.O. van Ameide, is hij bezig gewonden aan boord te verbinden. De vliegtuigen komen even later terug, beschieten de boot voor de tweede maal, en dr. Van Putte wordt doodelijk gewond.

Op dezelfde dag gaat een tweede golf van ontroering door de gemeente, als bekend wordt, dat de heer W. de Bie, conducteur bij de „Reederij op de Lek“, eveneens bij een beschieting, doch ter hoogte van Ammerstol, om het leven is gekomen.

Algemeen zijn het medelven en de deelneming met de achterblijvende weduwen, hetwelk sterk tot uiting komt bij de teraardebestelling, eenige dagen later.

De overdracht.

Dinsdagmiddag had de begrafenisplaats te Ameide de plechtige overdracht plaats van het gedenkteeken op het graf van wijlen dokter J. W. van Putte, welk monument door de burgerij van Ameide en Tienhoven werd aangeboden.

Doordat ds. J. J. Poot wegens ziekte verhinderd was, geschiedde de overdracht met een rede van den heer A. Hansum. Spr. herinnerde aan de 5e September 1944, die onvergetelijke Dinsdag, welke zoo hoopvol voor ons gansche volk begon, hoopvol, omdat men verwachtte nu spoedig van het Deutsche juk te worden bevrijd. Helaas keerden deze blijde verwachtingen in diepe rouw. De eene doods-tijding na de andere kwam binnen, maar het meest aangrijpend voor onze gemeente waren

die van dokter Van Putte en Willem de Bie. Gezien de groote plaats, die dr. Van Putte in de 5 jaren van zijn practijk in Ameide en Tienhoven had ingenomen, kwam de begeerte op en werd de behoefte gevoeld om naast de belangstelling en eer, die aan de beide overledenen als oorlogsslachtoffer bewezen was, voor dokter Van Putte een blijvend gedenkteeken op zijn graf aan te brengen, als uiting van de groote waardeering, die de burgerij voor zijn arbeid heeft gehad, en tevens om op deze wijze iets tot uitdrukking te brengen van de liefde van de burgerij voor dokter Van Putte om zijn persoon, zijn eenvoudige en hartelijke omgang met zieken en gezonden, zijn volle toewijding en plichtsbetrachting tot in de dood.

Na deze woorden werd het kleed, hetwelk het gedenkteeken bedekte, weggenomen. De spreker wees er op, dat naast dit grafmonument, tevens een gedenkteeken is opgericht

in de harten van de gemeentenaren.

gewijd aan de nagedachtenis van hun onvergetelijken dokter Van Putte. Spr gaf toe, dat dit alles geen vergoeding kan geven voor het groote en smartelijke verlies van hem, die niet alleen een goed dokter, maar ook een toegewijd echtgenoot en huisvader was. De heer Hansum besloot zijn toespraak met te zeggen, dat dit monument werd overgedragen met Gods zeggen en door vertroosting toe te

CONDUCTEUR W. DE BIE. †

wensen aan mevrouw Van Putte en haar kinderen, in de hoop, dat zij deze troost zouden zoeken bij Hem, die in den hoogsten zin Zijn leven gaf om dat van anderen te redden.

Hierna strooide mevrouw Van Putte bloemen op het graf.

Ds. Vlijm, Geref. predikant, dankte namens mevr. Van Putte met enkele woorden voor de totstandkoming van dit gedenkteeken, in het bijzonder de commissie, voor haar vele bemoeiingen.

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN
 SEINE DM
ZILVERBON
 Groot TWEE EN EEN HALVE PENNEN
SPEELMUNEN
 WETIG BELAANHOUD
 VERVOLGDE DEEL
 1887
 De Staat is uitgever
 van dit bonnet
 Het is niet toegestaan
 dit bonnet te kopiëren
 of te verspreiden
 zonder toestemming
 van de Staat.

RIJKS-PETROLEUM-DISTRIBUTIEKAART
 No. 15
R.P.D. Groen
 Voor gebruik bij het gebruik van petroleumproducten
 die door de Staat worden uitgeleverd.
 Het is niet toegestaan deze kaart te kopiëren
 of te verspreiden zonder toestemming van de Staat.

RINSSUIKERKAART
 No. 17
R.P.D. Groen
 Voor gebruik bij het gebruik van rijnssuiker
 die door de Staat wordt uitgeleverd.
 Het is niet toegestaan deze kaart te kopiëren
 of te verspreiden zonder toestemming van de Staat.

R.P.D. Groen
 No. 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24
 Voor gebruik bij het gebruik van petroleumproducten
 die door de Staat worden uitgeleverd.

MELKKAART
 No. 23
R.P.D. Groen
 Voor gebruik bij het gebruik van melk
 die door de Staat wordt uitgeleverd.

MINIMUM WINTERRANTSOE
 No. 20
R.P.D. Groen
 Voor gebruik bij het gebruik van winterkleding
 die door de Staat wordt uitgeleverd.

AMIDE
 No. 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50
 Voor gebruik bij het gebruik van amide
 die door de Staat wordt uitgeleverd.

BON VOOR GOEDKOOPPE SOKKEN EN KOUSSEN
 No. 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50
 Voor gebruik bij het gebruik van sokken en kousen
 die door de Staat worden uitgeleverd.

RIJKS-BRUIBROODKAART
 No. 400
R.P.D. Groen
 Voor gebruik bij het gebruik van rijksbruinbrood
 die door de Staat wordt uitgeleverd.

BRUIBROODKAART
 No. 400
R.P.D. Groen
 Voor gebruik bij het gebruik van bruinbrood
 die door de Staat wordt uitgeleverd.

RIJKS-SUKKERKAART
 No. 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80
 Voor gebruik bij het gebruik van rijkssuiker
 die door de Staat wordt uitgeleverd.

Deze kaart zindelijk te bewaren. Het is niet toegestaan deze kaart te kopiëren of te verspreiden zonder toestemming van de Staat.

Van de Genealogische Werkgroep:

Eind vorig jaar heeft de Genealogische Werkgroep samen met de Vereniging Historisch Lexmond & Hei- en Boeicop, het Stichtingsbestuur "Vrienden van Historisch Meerkerk", een vertegenwoordiging van Nieuwland en uiteraard onze eigen Vereniging een plan ingediend bij de gemeente Zederik. Dit plan gaat over de bewerking van de Burgerlijke Stand en het Bevolkingsregister van Zederik. Thans kunnen we vermelden dat ons plan op 7 mei 2002 in de Raadscommissie II van de gemeente Zederik is behandeld. Deze commissie heeft financiële middelen vrijgemaakt voor het digitaliseren van de bedoelde archieven. Door de commissie is ook uitgesproken het van groot belang te vinden dat deze archieven worden gedigitaliseerd. Met deze toegezegde financiële middelen en onderkende noodzaak is door de gemeente Zederik een eerste doch heel belangrijke stap gezet. Natuurlijk zal de uitwerking en voorbereiding van dit plan best nog wel wat tijd vergen voordat de daadwerkelijke digitalisering een feit is. Als Werkgroep zijn we in elk geval verheugd dat het plan op deze wijze is opgepakt door de gemeente Zederik.

In de vorige editie van het Verenigingsblad is een korte beschrijving gegeven van de doop-, trouw- en begraafboeken die door de Genealogische Werkgroep zijn gekopieerd in het Algemeen Rijksarchief te 's Gravenhage (ARA). Thans kunnen wij melden dat de Werkgroep inmiddels ook kopieën heeft gemaakt van de doopboeken die berusten in de NH-kerk van Ameide. De Werkgroep is gestart met het transcriberen en indexeren/catalogiseren van deze boeken. U zult begrijpen dat dit een groot werk is. Indien u ons wilt helpen met dit werk, neem dan gerust contact met ons op. Als u over een computer beschikt is dit werk heel goed thuis te doen. Mocht u iemand kennen die geïnteresseerd is om (oude) teksten te bewerken, dan verzoeken wij u om deze vraag onder haar/zijn aandacht te brengen. Deze oproep kunt u zien onder het motto van: vele handen maken licht werk.

In het jaar 1672 is veel gebeurd in Ameide. In het Verenigingsblad is daarover al verschillende keren iets geschreven. Wanneer we in de doopboeken kijken vinden we de volgende inschrijvingen in 1672.

Sondag den 21 Januarij 1672 sijn gedoopt de kinderen van:

- V: Meerten Dircxsz Brandijn
- M: Haesjen Cornelis Oscan
- K. Jannigjen } tweeling
- K. Neeltjen } tweeling
- G. Haesjen Roeloven, peet over Jannigjen
- G. Leijntjen Dircx Brandijn peet over Neeltjen

Donderdag den 25 Dito het kind van:

- V. Ritzard Thomasz Outveld
- M. Aeriaentgen Cornelis Mugge
- K. Thomas
- G. Elisabeth Jans huisvrouw van Thomas Outveld

Sondag den 11 Februarij 1672 het kind van:

- V. Jan Jansz Buerman
- M. Eijgje Jans
- K. Maijken
- G. Dirckje Bastiaens

Sondag den 25 Februarij 1672 is gedoopt het kind van:

- V. Henrick Arjensz van Schoonrewoerd
- M. Grietjen Herberts
- K. Peter
- G. Neeltjen de huisvrouw van Henrick Balthusz geheven tantum

Sondag den 3 Maart 1672 kinderen van:

V. Jan de Vries
M. Maria Melsz
K. Heijltjen
G. Jannigje Melsz

V. Arien Herbertsz van Muijen
M. Aertjen Heijmense de Wit
K. Heijmen
G. Aentje Willems

Sondag den 24 Dito het kind van:

V. Coen Cornelisz van Willeschup
M. Geertjen Willemsz
K. Aeltjen
G. Dirckje huisvrouw van Huig Claesz van Claij geheven tantum

Donderdag den 21 Maart 1672 is gedoopt het kind van:

V. Johan van Hullen
M. Gijsbertjen Cornelisz Cramer
K. Geertruit
G. Grietjen Brouwer huisvrouw van Arien Cornelisz Brouwer, secretaris deser Stede Ameida

Sondag den 4 Maijs 1672 het kind van:

V. Sweer Aertsze
M. Aeltjen Jansz
K. Joannes
G. Niesjen Jans

Sondag den 18 Augusti 1672 het kind van:

V. Jan Bastiaansz Maatgen
M. Maria de Bruin
K. Govert
G. Pieter de Bruin, out borgem.^{ster}

Den 15 September 1672 het kind van:

V. Cornelis Claasz Vinck
M. Judith Jans
K. Zeijgjen
G. O

Den 15 September 1672 het kind van:

V. Aert Joosten Coolen uit Lopick
M. Jannigjen Willemsz
K. Leijsbeth
G. O

Den 22 Dito het kind van:

V. Jacob Woutersz
M. Marrigjen Cornelis
K. Wouter
G. Swaantjen Wouters

Den 8 September 1672 het kind van:

- V. Peter Esfeld
- M. Grietjen Teunis Eijckellboom
- K. Rainier
- G. Maijken Teunis Eijckellboom

Saterdag den 12 October 1672 in proefpredicatie het kind van:

- V. Willem Mouritsz van Dort
- M. Annetta Pijnsz van der A
- K. Ghijsbertus
- G. Elisabeth Mourits van Dort wonende te Vijanen

Woensdag den 23 October sijnde Bededag is gedoopt het kind van:

- V. Floris Otterlander
- M. Leijsjen Cornelis
- K. Fas
- G. Haasjen Floren

- V. Geerard Deuling soldaat onder de compagnie van Heer oversten den Colonell Bamphield
- M. Anneken van Coell
- K. Anneken
- G. O

- V. Jan Hermensz, soldaat onder de Heer Capt. Johan Brakell
- M. Maria Jacobs
- K. Joannes
- G. Jan Jansz, soldaat onder Capt. Brakell

V. Geerard Deuling soldaat onder
de Compagnie van Heer oversten
den Colonell Bamphield.

M. Anneken van Coell

K. Anneken

G. O.

V. Jan Hermensz soldaat onder de
Heer Capt. Johan Brakell.

M. Maria Jacobs.

R. Joannes.

G. Jan Jansz soldaat onder Capt. Brakell

Sondag den 3 November 1672 het kind van:

V. Gerard Fredricx
M. Claertjen Jacobs
K. Jannigje
G. O

Sondag den 3 November 1672 is gedoopt het kind van:

V. Jan Gerritsz van de Voren
M. Marigjen Eerhen
K. Maijken
G. Haasjen Roelen

Den 10 Dito het kind van:

V. Teunis Ros
M. Leijntjen Otten
K. Marrigjen
G. IJmen Otten Vergeer met Aentjen Lamberden

V. Joost Woutersz van Heijkop
M. Gerrigjen Henricx Ligtvoet
K. Leentjen
G. Teunkgen Ligtvoet

Sondag den 17 Dito het kind van:

V. Jacob Ariensz Bell
M. Maria Cornelis Vermaas
K. Cornelis
G. Eeltjen Jansz Vermaas

Den 15 December 1672 het kind van:

V. Dirck Ariensz Oscam
M. Zijgjen Pouwels
K. Weijntje
G. Grietjen Claes Blom

V. Mr. Govert van Zegen
M. Cuintjen de Hartog
K. Cuintjen
G. ----

Hiervoor zijn alle doopinschrijvingen van het jaar 1672 beschreven. V. is de afkorting van vader, M.= moeder, K.= kind en G.= getuige. Opvallend is dat er twee kinderen zijn gedoopt op 23 oktober 1672 (zijnde Biddag) waarvan de vader soldaat is. Dergelijke inschrijvingen maken nieuwsgierig waar deze soldaten vandaan kwamen en wat hun rol is geweest in 1672 in Ameide. Om dit te weten te komen is natuurlijk veel meer studie nodig.

Wanneer de doop- en trouwboeken worden bekeken valt ook op dat er in het jaar 1673 maar heel weinig kinderen zijn gedoopt en dat er slechts één huwelijk is gesloten. De oorzaak daarvan is niet bekend, of dit met de oorlogshandelingen te maken heeft valt vooralsnog niet te zeggen. De teksts van deze huwelijksinschrijving luidt als volgt: *Op 20 Januarij 1773 sijn na drie huwell. Proclamatien in de kercke van Ameijde in den H. staat bevestig. Niclaas Rijchard J.M. van Neertingen in Wiertenborgerland, soldaat van de Overstens Polens onder de Compagnie van de Heer Captijn N. Grevell met Maria Pieters de Jong J.D. van Ameijda.*

Hierna volgt nog een interessant stukje uit het doopboek van de NH-kerk te Ameide. De inhoud daarvan spreekt voor zichzelf.

Op 27 februari 1820 zijn Gerrigje en Petertje (een tweeling) gedoopt. De vader is Hendrik Maat en de moeder Grietje Muilwijk. De getuigen zijn Liesbet Muilwijk en Jannigje Maat. De kinderen zijn op 18 februari 1820 te Tienhoven geboren. Bij deze doopschrijving is vermeld:

NB. De ouders der naastvoorgaande twee kinderen wonen te Meerkerk, doch waren thans wegens den watervloed, bij hunne naastbestaanden te Tienhoven tegenwoordig. Zijn op het Doopboek van Meerkerk aange teekend.

27

Gerrigje en Petertje gemelli Dochter	V. Hendrik Maat M. Grietje Muilwijk G. Liesbet Muilwijk en Jannigje Maat	gebr 18 Febr 20 te Tienhove
--	---	--------------------------------

NB. De Ouders der naastvoorgaande twee kinderen wonen te Meerkerk, doch waren thans wegens den water-vloed, bij hunne naastbestaanden te Tienhoven tegenwoordig. — Zijn op het Doopboek van Meerkerk aange teekend

Ook is in het doopboek een briefje aanwezig van de predikant van Meerkerk gericht aan de vader van de gedoopte kinderen. Dit briefje luidt als volgt:

Aan Hendrik Maat, wonende in Meerkerksbroek, doch thans wegens den watervloed te Tienhoven vertoevende, wordt vergund zijne beide kinderen, geboren den 18 Februarij 1820 te Tienhoven te laten doopen.

Meerkerk den 25 Februarij 1820

De Kerkeraad van Meerkerk

In naam derzelven

[handtekening] Predk.

Aan Hendrik Maat, wonende in Meerkerksbroek, doch thans wegens den watervloed te Tienhoven vertoevende, wordt vergund zijne beide kinderen, geboren den 18 Februarij 1820 te Tienhoven te laten doopen. —

Meerkerk den 25 Februarij 1820.

De Kerkeraad van

Meerkerk.

in naam derzelven.

[handtekening] Predk.

HET HERLAER ONDERZOEK
een eerste mededeling
Mei 2002

"Men behoeft niet op succes te HOPEN wanneer men aan een onderneming begint; ook als resultaten UITBLIJVEN moet dit geen beletsel zijn om door te gaan".

Deze woorden van Stadhouders Willem I (1533-1584) zijn van toepassing op dit onderzoek.

De bedoeling is om sporen te vinden van de kastelen die sinds 1200 op het terrein van het landgoed Herlaer stonden. Aan de oppervlakte is er NIETS van te zien. De fundamenten en kelders moet men onder de grond zoeken maar graafwerk stuit op praktische bezwaren. Zo is een groot deel van het terrein in cultuur gebracht. Wanneer men niet graaft maar boort zal men veel bouwpuin vinden. Op meerdere plaatsen werden al de "kloostermoppen" aangetroffen maar deze geven door de verspreide ligging geen houvast.

Een vergelijkbaar onderzoek naar de resten van AMELIENSTEIN bij Vianen in 1991 bleef zonder resultaat. Ook daar was het terrein vergeven van puin waardoor zelfs de modernste apparatuur faalde. Daarmee verviel het plan van de gemeente Vianen om de fundamenten op te metselen.

Het echtpaar de Ridder-van der Lee heeft het voornemen om een archeologische werkgroep op te richten om de sporen in de grond verder te onderzoeken. Het wil daarmee bereiken dat men een positieve indruk behoudt van de onderneming. Niet zoiets als: "dat wordt daar toch niets, dus doen we ook geen moeite meer". Het wil de mensen graag enthousiast maken voor archeologisch onderzoek ter plaatse.

Luchtfoto's onlangs genomen van Herlaer leverden enig resultaat op. Ze vertonen een waterlijnen-patroon in het weiland aan de Lek-zijde. Waarschijnlijk gaat het hier om het overblijfsel van de historische tuin uit 1730. De lage waterstand van de Lek op het moment dat de foto's genomen werden is er de oorzaak van dat er niet meer op de luchtfoto's te zien is. De familie de Ridder maakt volgend jaar misschien een tweede vlucht.

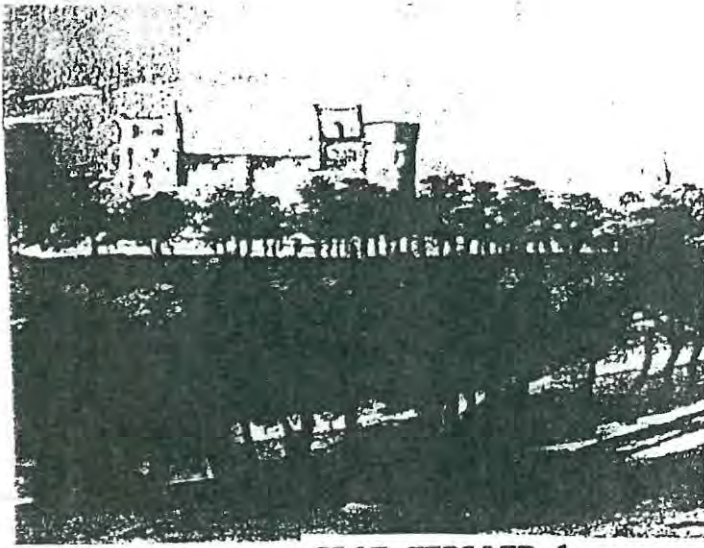
Het terrein is extreem genivelleerd daar waar de fruitbomen zijn geplant. In de rest van het terrein worden de hoogteverschillen evenwel steeds duidelijker. Het betreft dan aanwijzingen naar waar de grachten, de wandelpaden en de bebouwing moet zijn geweest.

Er is een aanbod van een vroegere medewerker van een architectenbureau om te helpen de beschikbare kaarten op de juiste schalen over elkaar heen te drukken.

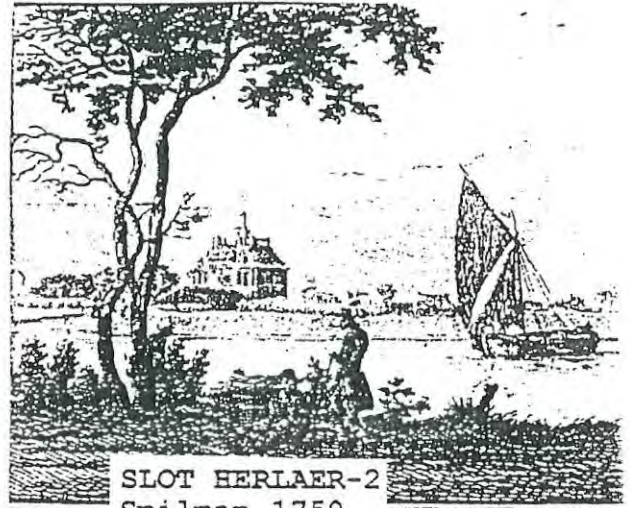
Ook bestaat het plan om het Hoogheemraadschap te raadplegen over oude dijkkaarten; met name waar de dijken in vroegere tijden precies lagen en hoe hoog ze waren. Dit alles om de kaarten op de juiste manier te vergelijken.

Pas als dit allemaal niets oplevert kan het terrein misschien gewaterpast worden, waarmee mogelijk minieme verschillen in de topografie aangetoond kunnen worden.. Op dit moment ziet het echtpaar meer in goed opgezette archeologische opgravingen.

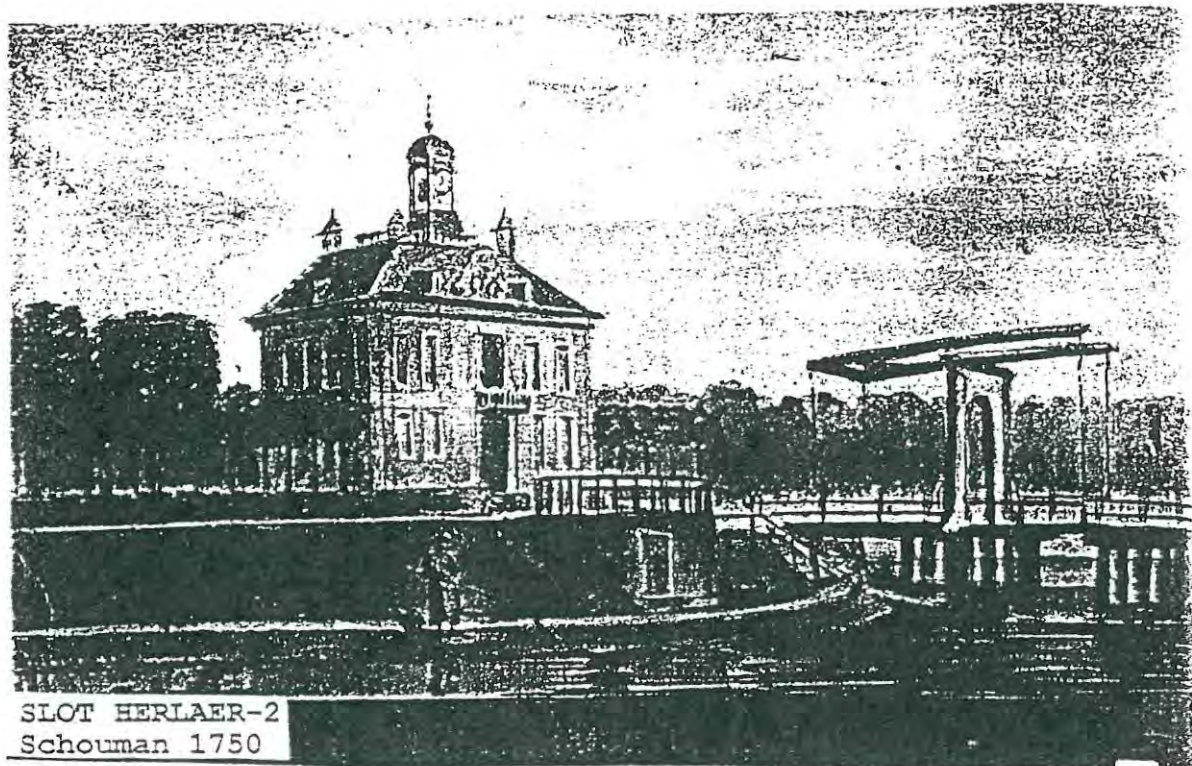
Opmerkelijk is een lage 'heuvel', waaronder mogelijk een

SLOT HERLAER-1
Roghman 1650

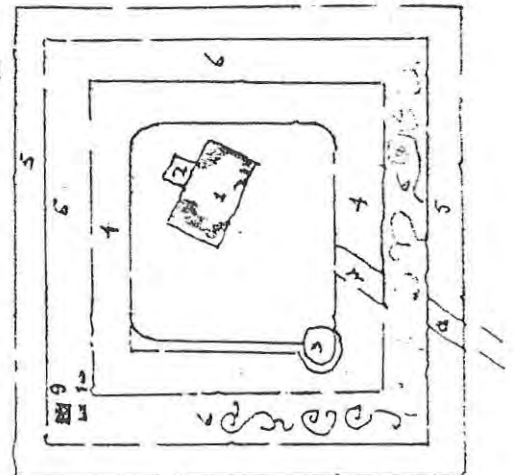
SLOT HERLAER-2
Spilman 1750

SLOT HERLAER-2
Schouman 1750

Platte grond van het Slot Herlaer

- 1747
- 1 de grond van het nieuw Gebouw
 - 2 Stal afgebroken 1746
 - 3 Een ronde toorn gelyk gemaakt met den grond, en uittekende in de gragt
 - 4 De eerste gragt
 - 5 de tweede gragt
 - 6 Land tusschen de 2 grachten zynde voor het huis,
 - 7 valbrug
 - 8 Steene brug a Stal 1746
 - 10 stolfbaan

Plattegrond HERLAER-2
van der Schelling 1748

groot deel van het puin ligt, beschikbaar gekomen na de afbraak van HERLAER-2 in 1876. Het kan ook zijn dat het hier gaat om de locatie van HERLAER-2 (het LUSTSLOT). Het zou dan overeen komen met de sporen van waterlopen daar omheen. Deze 'grachten' omringen het 'eiland' waar de verhoging ligt. Het past ook in het beeld van pagina 33 van de nieuwsbrief van zomer 2000. Daarin werden de toen beschikbare gegevens van AMEIDE-HERLAER-TIENHOVEN gebundeld.

HERLAER is eigenlijk een verzamelnaam; het gaat om:

HERLAER-0

Een VERSTERKT HUIS aan de Lek medio 1200 waarvan het bestaan door sommigen verondersteld wordt. Men denkt dan aan een burcht vlak aan het water. Een plaats aan de kant van Tienhoven onderaan de kromming van de dijk zou in aanmerking komen. In de Middeleeuwen werd immers vanuit een burcht tol geheven op passerende schepen.

HERLAER-1

De BURCHT, een imposant slot (de pagina's 9 e.v.) In de tijd van Roghman (1650) stond het nog als een geweldige STEENKLOMP langs de dijk tussen Ameide en Tienhoven. Figuur 23 werd onlangs voor de rechter helft gespiegeld waarmee een oude fout werd hersteld. Bezitters van de nieuwsbrief zomer 2000 kunnen om een verbeterde versie van figuur 23 vragen.

HERLAER 2

De ruines van HERLAER-1 verdwenen begin 18-eeuw en er verrees op mogelijk dezelfde plaats HERLAER-2 (de pagina's 27 e.v.). Het kan zijn zoals hiervoor gesteld dat de verhoging in het land de fundamenteën van die buitenplaats bevat.

HERLAER-3 Een LANDHUIS, gebouwd in 1930 op de moerasige strook tussen het zuidelijker gelegen hogere land en de Lek.

Het gaat nu om de omtrekken van de kastelen, te beginnen bij HERLAER-2. Daarvoor werden de gegevens uit de genoemde Nieuwsbrief gebruikt, aangevuld met extra door het echtpaar DE RIDDER verkregen stukken, o.a. van het Kadaster.

Een belangrijke bron blijft het boek van mr.P.van der Schelling (1749). Het is aan de hand van zijn beschrijvingen (pagina 41) dat we zoeken naar de juiste locatie van HERLAER-2. Mevrouw de Ridder is in een daarvoor bestemde kamer bezig aan het oplossen van de bij het onderzoek opdoemende puzzels. De ene schets na de andere wordt geproduceerd maar nog is alles niet duidelijk.

Wel werd een GROTE STAP voorwaarts gezet. Verschillen in de kaarten van van der Schelling (1749) en Bolstra (1751-1764) vonden een gereede verklaring. De eerste tekent een vierkant als grondvlak van HERLAER-2 (pag.41) en de tweede schetst een zeshoek. Aangenomen wordt dat het vierkante patroon van de grachten door mode-invloeden (Barok) al spoedig overging in dat van de zeshoek. In de tijd van de ROMANTIEK werden de waterlopen omgevormd tot bochtige grachten. Door al die wijzigingen is het moeilijk om de ligging van de oorspronkelijke waterlopen terug te vinden.

Nog een moeilijk punt betreft de afmetingen van het LUST-

SLOT (HERLAER-2). Volgens de opgave van P.van der Schelling moest de voorgevel ongeveer 18 meter breed zijn. Gaat men uit van het kaartbeeld van Melchior Bolstra dan komt men op 40 meter. Door mevr.de Ridder wordt aangenomen dat deze 'overdrijving' een offer is gebracht aan een duidelijk kaartbeeld.

Op de prent van van der Schelling staan aangegeven: een oude- en een nieuwe stal, een RONDE TOREN gelijk gemaakt met de grond en uitstekende in de gracht, de beide grachten, de stenen brug, de valbrug, de kolfbaan en de 'bloemstukken'.

Het is belangrijk te weten waar die RONDE TOREN precies gestaan heeft. Op een mogelijke plek werd gegraven. Mooie kloostermoppen, goed gerangschikt en met veel mortel kwamen aan het licht. Maar zo'n ontsluiting is klein en het patroon werd niet zichtbaar. Evenmin in de ruimte onder het huis.

De barok-tuin en de zeskantige grachten komen minofmeer overeen met de tekening van van der Schelling (3x vergroot). De nieuw-gebouwde stallen vallen dan in een hoek van de eerste laan ten Oosten van het huis. Daar was ook de kolfbaan. Er staat op de kaart van Bolstra een gebouw op die plaats.

HERLAER-3 (het huidige landhuis) kende een tennisbaan in het lage terreingedeelte. Deze verdween met de jaren vanwege het moeizame onderhoud. Vanuit de Lek komt kwelwater binnen en dat ondermijnt de baan.

Mevr.de Ridder maakte voor haar schetsen gebruik van de tuinplattegrond die Al den Oudsten vanuit het archief te Utrecht meebracht (pagina 50). Tevens werd over de kaart van Bolstra het lijnenpatroon van een kadasterkaart gelegd (in 1876 gemaakt voor mr. Laurent Jean NEPVEU tot Ameide).

Men ziet nu hoe HERLAER-2 in het gebied binnen de lanen gelegen was.

Onlangs vond Krijn van der Grijn kloostermoppen bij een oude duiker in de Beukenlaan. Ook mevr.de Ridder maakte op die plaats enkele moppen vrij. Bekend is dat een grote hoeveelheid bouwpuin van HERLAER-1 en HERLAER-2 afgevoerd werd naar Ameide en omgeving voor toepassing in de woningbouw. In oude huizen van Ameide zou men dus kloostermoppen afkomstig van de oude kastelen kunnen terugvinden.

De eerste resultaten van het onderzoek zullen voor de geïnteresseerde bewoner van Ameide-Tienhoven een verrassing zijn. Er wordt nog gedacht aan het raadplegen van correspondentie in het RIJKSARCHIEF, mogelijk bevat die iets over HERLAER.

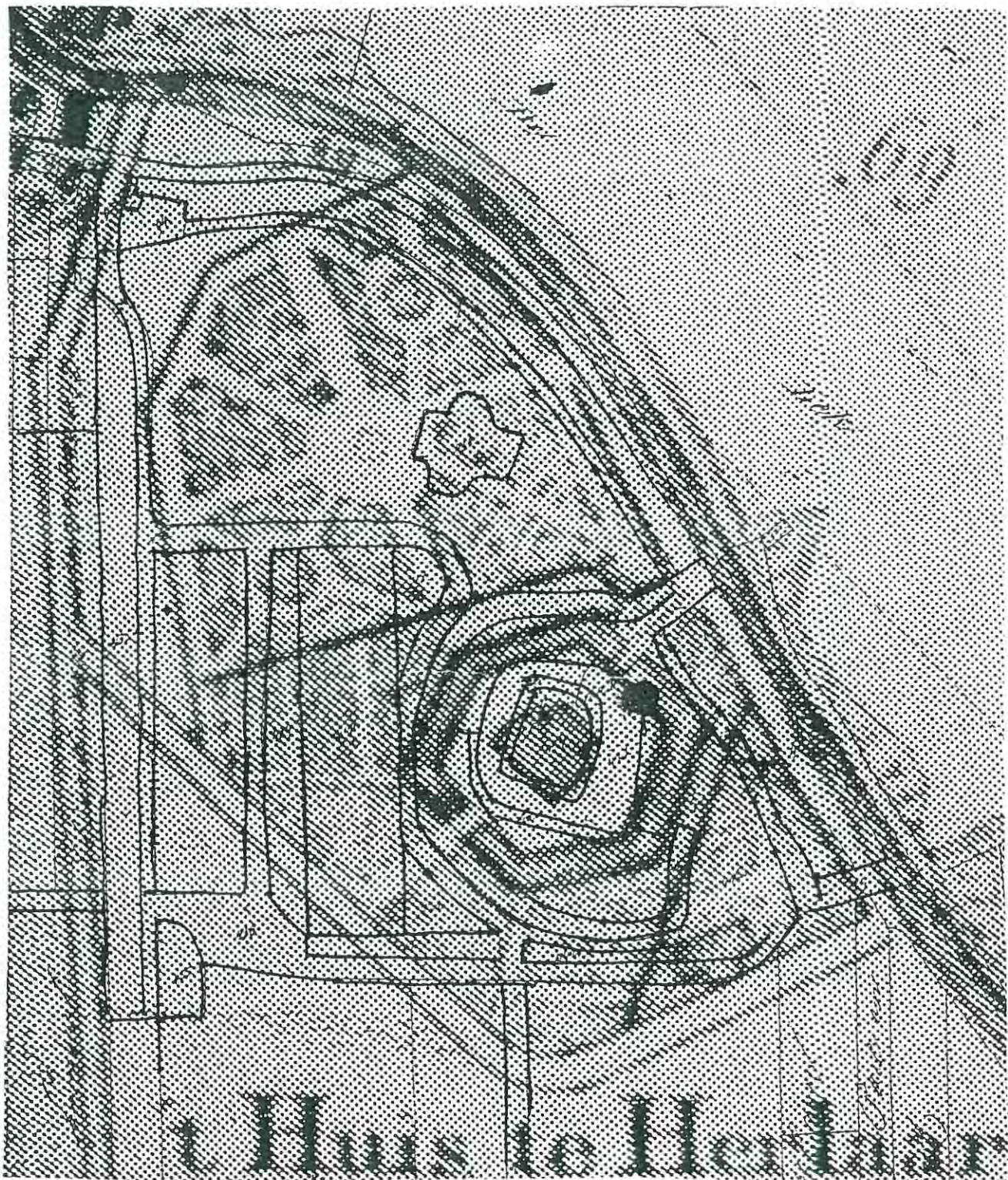
Op de hierna volgende schets herkent men de Eiken-, de Beuken- en Kastanjelaan. het Oude- en het Nieuwe Slot en het eiland waarop mogelijk HERLAER-2 gestaan heeft. Het vinden van HERLAER-1 zal nog moeilijker zijn. Van der Schelling wist de plaats niet meer met zekerheid en dat was ongeveer 30 jaar na de afbraak.

Mogelijk kunnen we nogeens op HERLAER-0 terugkomen.

Er is nog veel te doen.

Herlaer, 4 Mei 2002.

Aanspreekbaar voor dit eerste bericht zijn de heer en mevrouw de Ridder-van der Lee en de heer P.van Toor.

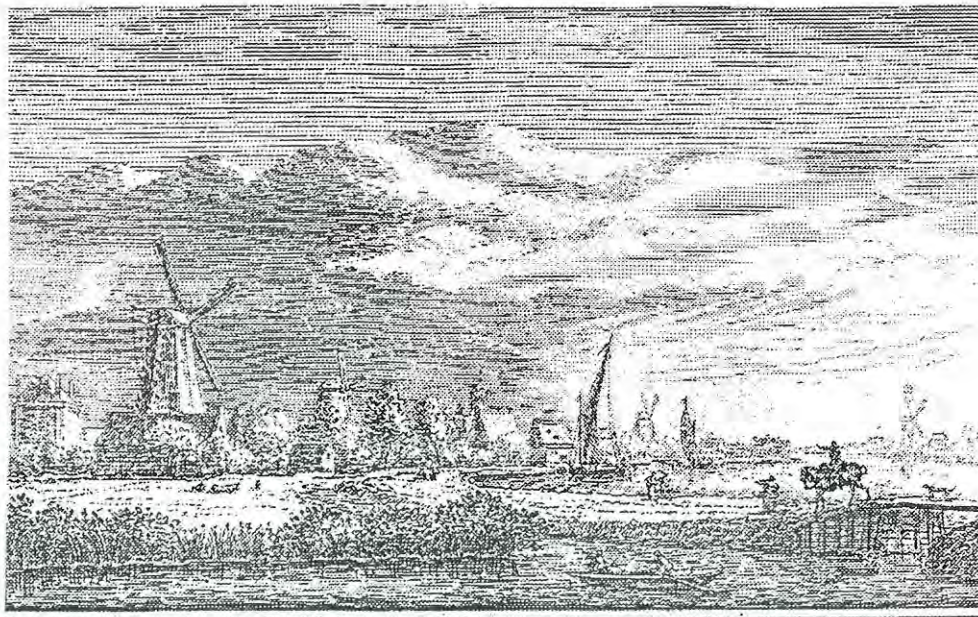
Herlaer, 4 Mei 2002.

Aanspreekbaar voor dit eerste bericht
zijn de heer en mevrouw de Ridder-van
der Lee en de heer P. van Toor.

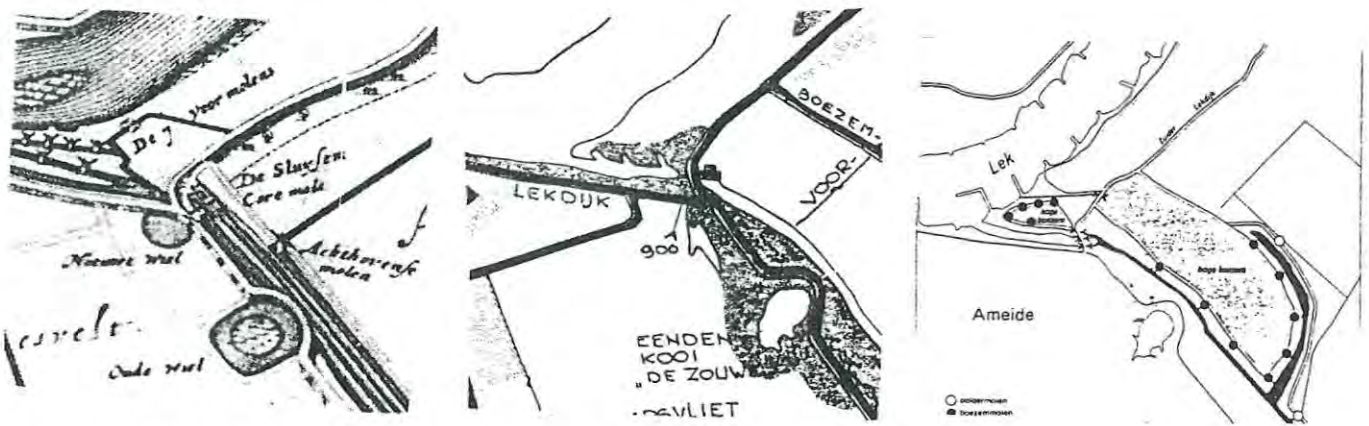
EEN SLUISJE AANGETROFFEN BIJ SLUIS
April 2002

Mevrouw RENES uit Sluis bij Ameide belde Paul Will op over een vondst die ze deed bij werkzaamheden aan de Lekdijk ter plaatse. Daar werd ten behoeve van het doortrekken van leidingen een groot gat in de dijkvoet gemaakt. Mevrouw Renes was een kijkje gaan nemen en daar zag ze in de wand van het gat een restant van een muur. Zou dat van een oud sluisje kunnen zijn? Paul Will op zijn beurt belde Krijn van der Grijn en deze ging er heen met z'n fototoestel. Er werden enkele opnamen gemaakt. Men was het erover eens dat het hier een overblijfsel van een sluisje betrof, eertijds gelegen tussen de Zederik en de Lek. Ongeveer 10 dagen was de vondst zichtbaar. Maar toen ik op 4 Mei ging kijken was het gat net de dag daarvoor dichtgegooid. Wat ik weet heb ik dus van horen zeggen. De fotofilm werd nog niet afgedrukt. Nu hopen we dat de sluis bij de komende dijkverzwaring opnieuw te voorschijn komt. Het bouwwerk ligt diep in de voet van de dijk. Dit kan wijzen op een aanzienlijke ouderdom. Maar van Paul Will hoorde ik dat er een nota van het hoogheerraadschap bestaat over reparaties aan een sluis ter plaatse nog verricht in de 19-e eeuw.

Het was en bleef groot nieuws: de resten van een oude sluis. Op blz.25 van het Prenten- en Kaarten boek, zomer 2000, vertoont de dijk ter plaatse een doorgang. Zojuist passeert een ruiter de brug. Op die plek werd het sluisje aangetroffen. De beste foto van de serie van der Grijn komt in het komende nummer van de Nieuwsbrief, zo is me verteld. Hierbij enkele kaartfragmenten van de situatie nu en in het verleden. Tevens de prent waarop een ruiter een brug passeerde. Er staat AMEYDE onder maar de tekening klopt niet. Ook spiegelen helpt in dit geval niet. De brug staat er echter duidelijk op. En bij zo'n brug moet toch zoiets als een sluis geweest zijn ge- let op de nabijheid van de machtige Lek.

AMEYDE

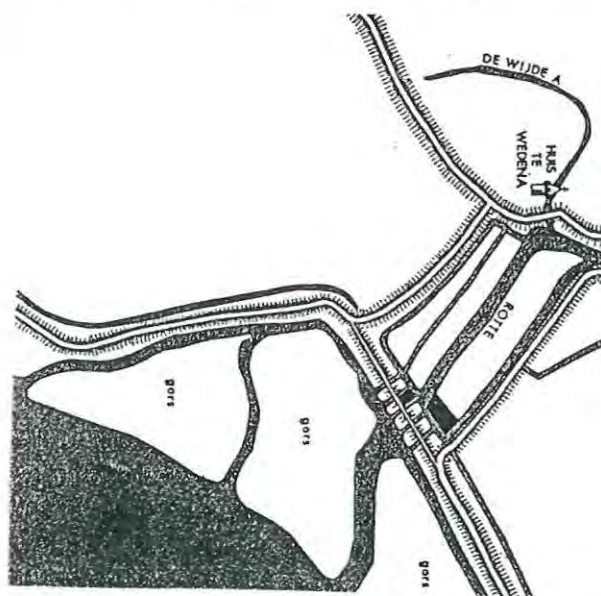

In 1373 werd bij Vreeswijk de (oude) sluis gebouwd voor het verkeer van Utrecht naar de Lek. Tevens diende hij als waterkering bij hoogtij en voor afwatering van het achterliggende land. Dezelfde functies mag men de sluis bij Sluis toeschrijven. Maar hoe oud is deze sluis bij Ameide en onder wiens bestuur werd die aangelegd?

Wat nu dus aan de orde komt is het bepalen van ouderdom en maten. En uiteraard de ligging ten opzichte van NAP. De maten kon men gezien de kleine ontsluiting niet bepalen.

In het jaarboek 1998 van de Historische Vereniging Rotterdam staat op pagina 189 het volgende over de twee gevonden sluisjes in de monding van de Rotte:

Ouderdom 1261-1268, dus 13-e eeuw. Ze dienden (voor zover werd meegedeeld) voor de afwatering van het achterliggende land. Hierbij een afbeelding van een stukje oud Rotterdam:

Het sluisje blijft op de agenda, een uniek onderwerp voor deze vereniging.

Haarlem, 12 Mei 2002.

Peter van Toor

HERDENKING 2002

*Wat woorden ooit geschreven allerwegen
Woorden over het waarom, voor en tegen
Wordt het niet tijd een punt te zetten
en slechts op zoete vrijheid te letten?*

*Zo zeggen ze: 'De oorlog is voorbij'.
Ze zeggen het, maar het is niet waar.
Weet wel hoe telkenmale lotgenoten
Doelloos dobberen op wrakke boten*

*Daarom zien wij bijzonder dankbaar
Op vredesmissies, die met lijfsgevaar
overal ter wereld hun taken verstaan,
opdat verdrukten vrij mogen gaan.*

HERINNERING

*Diep weggestopt tussen gedachten
ligt nog steeds de herinnering
aan een zwart*

*en grauw verleden,
Vol angst en marteling.*

*Maar wie houdt de heugenis levend,
als niemand die nog bij zich draagt?
Wie zorgt dat het niet wordt vergeten,
dat de herinnering niet wordt weggevaagd?*

*Elk jaar toch er aan denken
Twee minuten, heeft dat zin?
Even stilstaan bij wat geweest is.
Het is niet veel, maar een begin.*

